

Zadeva C-263/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

28. marec 2019

Predložitveno sodišče:

Fővárosi Törvényszék (sodišče v Budimpešti, Madžarska)

Datum predložitvene odločbe:

7. marec 2019

Tožče stranke:

T-Systems Magyarország Zrt.

BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt.

Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság (arbitražna komisija za javno naročanje pri uradu za javna naročila)

Tožene stranke:

Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság

BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt.

T-Systems Magyarország Zrt.

Predmet postopka v glavni stvari

Več tožb v upravnem sporu, vloženi zoper odločbo na področju javnega naročanja, s katerimi se predlaga razglasitev neveljavnosti pogodbe o izvedbi javnega naročila.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Odgovornost ponudnika za nezakonito opustitev izvedbe postopka javnega naročanja; člen 267 PDEU.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali člena 41(1) in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, uvodne izjave 10, 29, 107, 109 in 111 ter člena 1(2) in 72 Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES nasprotujejo nacionalnemu predpisu ali praksi razlage in uporabe tega predpisa, ki ob upoštevanju pogodbenega pravnega razmerja med pogodbenima strankama določa, da ni samo naročnik storil kršitve s tem, da je nezakonito opustil izvedbo postopka javnega naročanja, s čimer naj bi kršil določbe o spremembi pogodb, in s tem, da ni upošteval določb, ki urejajo spremembo pogodb, temveč je to kršitev storil tudi ponudnik, ki je z naročnikom sklenil pogodbo, ker nezakonita sprememba pogodb zahteva skupno ravnanje strank?
2. V primeru nikalnega odgovora na prvo vprašanje: ali ob upoštevanju členov 41(1) in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, uvodnih izjav 10, 29, 107, 109 in 111 ter členov 1(2) in 72 Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES uvodne izjave 19, 20 in 21 Direktive 2007/66/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2007 o spremembi direktiv Sveta 89/665/EGS in 92/13/EGS glede izboljšanja učinkovitosti revizijskih postopkov oddaje javnih naročil in člen 2(2) direktiv Sveta 89/665/EGS z dne 21. decembra 1989 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o uporabi revizijskih postopkov oddaje javnih naročil za preskrbo in javnih naročil za gradnje ter 92/13/EGS z dne 25. februarja 1992 o uskladitvi zakonov in drugih predpisov o uporabi pravil Skupnosti za oddajo javnih naročil podjetij na vodnem, energetskem, transportnem in telekomunikacijskem področju nasprotujejo nacionalnemu predpisu ali praksi razlage in uporabe tega predpisa, ki dopušča, da se tudi ponudniku, ki sklene pogodbo z naročnikom, naloži sankcija (globa) – ki ni skrajšanje veljavnosti pogodbe – zaradi nezakonite opustitve izvedbe postopka javnega naročanja in zaradi neupoštevanja določb o spremembi pogodb?
3. V primeru nikalnega odgovora na prvi dve vprašanji predložitveno sodišče prosi Sodišče Evropske unije, naj ga usmeri tudi v zvezi s tem, ali za določitev višine sankcije (globe) zadostuje okoliščina, da obstaja pogodbeno pravno razmerje med strankama, ne da bi se preučila ravnanje in prispevek strank k spremembi pogodbe.

Navedene določbe prava Unije

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člena 41(1) in 47

Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL 2014, L 94, str. 65).

Direktiva 2007/66/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2007 o spremembi direktiv Sveta 89/665/EGS in 92/13/EGS glede izboljšanja učinkovitosti revizijskih postopkov oddaje javnih naročil (UL 2007, L 335, str. 31).

Direktiva Sveta z dne 21. decembra 1989 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o uporabi revizijskih postopkov oddaje javnih naročil za preskrbo in javnih naročil za gradnje (89/665/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 246).

Direktiva Sveta 92/13/EGS z dne 25. februarja 1992 o uskladitvi zakonov in drugih predpisov o uporabi pravil Skupnosti za oddajo javnih naročil podjetij na vodnem, energetskem, transportnem in telekomunikacijskem področju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 315).

Navedene določbe nacionalnega prava

A közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (zakon CVIII iz leta 2011 o javnem naročanju; v nadaljevanju: prejšnji zakon o javnem naročanju)

A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (zakon CXLI iz leta 2015 o javnem naročanju; v nadaljevanju: zakon o javnem naročanju)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Družba BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt. (v nadaljevanju: naročnik) je delniška družba zaprtega tipa, ki ne kotira na borzi, ki jo je ustanovila Fővárosi Önkormányzat (občina Budimpešta, Madžarska). Ta družba opravlja naloge javne službe na področju javnega prevoza v glavnem mestu. S pozivom k sodelovanju z dne 31. januarja 2013 je začela postopek s pogajanji za proizvodnjo, prevoz, namestitve in celovito upravljanje z avtomati za prodajo vozovnic (Ticket Vending Machine; v nadaljevanju: TVM). Dne 4. septembra 2013 je po koncu tega postopka oddaje javnega naročila sklenila pogodbo o izvedbi javnega naročila (v nadaljevanju: glavna pogodba za projekt) z družbo T-Systems Magyarország Zrt. (v nadaljevanju: ponudnik).
- 2 V prilogi h glavni pogodbi za projekt so bile pogodba o gradnji, pogodba o upravljanju, tehnične specifikacije in ponudba ponudnika. Skupna vrednost naročila je znašala 5.561.690.409 HUF. Stranke so glavno pogodbo za projekt večkrat spremenile, in sicer:
  - naročnik je 13. julija 2017 (v nadaljevanju: tretja sprememba) ponudniku naročil, naj dopolni osrednji nadzorni sistem prodajnih avtomatov z modulom programske opreme, ki bi omogočal spletno prodajo;

- v okviru spremembe pogodbe z dne 15. septembra 2017 (v nadaljevanju: četrta sprememba) so bila določena dejanja, ki povzročijo ali lahko povzročijo prenehanje delovanja avtomata, pri čemer so se določili pogodbeni pojmi „ovira“, „dvigovanje bankovcev“ in „napaka stranke“ ter rok za potrebna popravila in podrobna pravila zanje. Določeno je bilo, da vrednost dodatnega plačila na podlagi spremembe pogodbe ne sme preseči 2.530.195.870 HUF, kar je 50 % prvotne vrednosti naročila.
- 3 Pred tem se je 22. decembra 2016 sklenil sporazum (v nadaljevanju: sporazum o povrnitvi stroškov), katerega predmet je bila ureditev povrnitve stroškov, ki jih je ponudnik imel z dodatnimi storitvami, ki jih je zahteval naročnik v zvezi z upravljanjem TVM.
  - 4 Direktor urada za javna naročila je 29. septembra 2017 po uradni dolžnosti začel postopek z upravno pritožbo zoper pogodbeni stranki, ker je menil, da so se z zgoraj omenjenima spremembama in sporazumom med drugim kršile določbe tako prejšnjega zakona o javnem naročanju kot tudi [trenutno veljavnega] zakona o javnem naročanju.
  - 5 Arbitražna komisija za javno naročanje pri uradu za javna naročila (v nadaljevanju: arbitražna komisija) je v svoji odločbi ugotovila, da sta naročnik in ponudnik kršila določbe člena 141(8) zakona o javnem naročanju iz teh razlogov:
    - tretja in četrta sprememba pogodbe ne izpolnjujeta zahtev, določenih v zakonu o javnem naročanju v zvezi s spremembami pogodb, in bi zato morali biti predmet novega postopka javnega naročanja;
    - sporazum o povrnitvi stroškov je urejal storitve, ki so bile predmet glavne pogodbe za projekt, drugače od pogodbe, zaradi česar ga je treba šteti za spremembo pogodbe, v zvezi s katero niso izpolnjena merila, določena v zakonu o javnem naročanju.
  - 6 Na podlagi zgoraj navedenega je arbitražna komisija naročniku naložila globo v višini 80.000.000 HUF, ponudniku pa v višini 70.000.000 HUF. To globo je obrazložila s tem, da sta pogodbeni stranki dolžni upoštevati zahteve, določene v zakonodaji na področju javnega naročanja v zvezi s spremembo pogodbe, in je menila, da sta bila prispevek in odgovornost naročnika in ponudnika k pravnim dejanjem, ki se štejejo za nezakonita, enaka.
  - 7 Ponudnik in naročnik sta pri predložitvenem sodišču zoper to odločbo vložila tožbi v upravnem sporu kot prva in druga tožeča stranka. V okvir teh tožb je arbitražna komisija stranka v postopku kot prvotožena, direktor urada za javna naročila pa kot tak sodeluje kot intervenient v podporo njenim predlogom. Poleg tega arbitražna komisija kot tretja tožeča stranka predložitvenemu sodišču predlaga, naj razveljavi tretjo in četrto spremembo ter sporazum o povrnitvi stroškov, ki jih je štela za nezakonite, in naj vzpostavi stanje, kakršno je bilo pred

temi spremembama in sporazumom. V zvezi s temi predlogi je naročnik stranka v postopku kot drugotožena, ponudnik pa kot tretjetožena stranka.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 8 V delu pritožbe, ki se nanaša na postopek predložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe, *ponudnik* trdi, da odločba arbitražne komisije ne upošteva, da lahko naročnik glede na potrebe javnega naročanja odloči, ali bo razpisal postopek javnega naročanja, ali pa, odvisno od primera, meni, da to ni treba. Zato je lahko samo naročnik naslovnik člena 141 zakona o javnih naročilih v zvezi s spremembami pogodbe o izvedbi javnega naročila. Zato arbitražna komisija ponudniku pripisuje odgovornost za odločitve, na katere ne vpliva niti ne more kakor koli vplivati, in je poleg tega, da je v nasprotju z dosedanjo prakso arbitražne komisije, huda kršitev načel pravne varnosti in pravne države.
- 9 Po mnenju ponudnika arbitražna komisija niti ni pojasnila načina, na katerega je ta storil kršitev. Zahtevi po predvidljivosti in potrebni skrbnosti sta dejavnika, ki ju je treba preučiti v zvezi z naročnikom, zaradi česar bi bilo mogoče neupoštevanje teh zahtev konec koncev pripisati njemu, ne pa stranki, ki je sklenila pogodbo z njim.
- 10 Ponudnik tudi trdi, da je uporaba sankcije nezakonita, in v zvezi s tem očita, da je arbitražna komisija menila, da sta njegova prispevek in odgovornost v zvezi s spremembami pogodbe o izvedbi javnega naročila enaka prispevku in odgovornosti naročnika, pri čemer ni upoštevala, da je ta menil, da je nujno spremeniti pogodbo o izvedbi javnega naročila in v zvezi s tem prevzel pobudo. Ponudnik ni imel nobenega slabega namena, slabe vere oziroma ni šlo za nobeno nedovoljeno dogovarjanje. Upoštevanje pravil o postopkovnih jamstvih, ki veljajo v javnem naročanju, je obveznost naročnika in zato njihovega neupoštevanja ni mogoče pripisati ponudniku.
- 11 *Arbitražna komisija* kot prvotožena stranka trdi, da je bila v zvezi s ponudnikom ugotovljena ena sama kršitev, in sicer kršitev pravnega predpisa, katerega naslovnik je bil, saj sta naslovnika določb na področju spremembe pogodb o izvedbi javnega naročila iz člena 141 zakona o javnem naročanju stranki, ki skleneta pogodbo. Razen vidikov, ki so urejeni drugače z zakonom o javnem naročanju, se za pogodbe, sklenjene v okviru postopka javnega naročanja, uporabljajo določbe civilnega prava, in sicer v obravnavanem primeru a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (zakon IV iz leta 1959, civilni zakonik; v nadaljevanju: prejšnji civilni zakonik). V skladu s členom 240(1) prejšnjega civilnega zakonika se lahko stranki dogovorita o spremembi vsebine pogodbe ali o pravni naravi zavez, ki sta jih sprejeli, razen če zakon ne določa drugače. Glede na to, da je to skupno ravnanje strank potrebno, da pride do očitanih dejanj, je bilo utemeljeno preučiti kršitve v zvezi s spremembo pogodbe o izvedbi javnega naročila glede obeh strank. Vprašanje, katera pogodbeni stranka se lahko sklicuje na preučitev zahteve po predvidljivosti, nima nobene zveze z

vprašanjem, za katero pogodbeno stranko je treba uporabiti pravno posledico nezakonnosti spremembe pogodbe o izvedbi javnega naročila, do katere je prišlo s soglasjem volj obeh strank.

- 12 *Direktor urada za javna naročila* kot intervenient v podporo predlogom tožeče stranke trdi, da naročnik nosi glavno obveznost, da se postopek javnega naročanja odvija zakonito, vendar ni edini, ki ima tako obveznost. Poudarja, da je v zvezi s spremembo pogodbe, sklenjene v okviru postopka javnega naročanja, odgovornost za upoštevanje določb zakonodaje o javnem naročanju strožja in ni redko, da ponudnik prevzame pobudo za spremembo. V takih primerih ima ponudnik nujno več informacij v zvezi z izvajanjem pogodbe o izvedbi javnega naročila, sklenjene v okviru postopka javnega naročanja, v skladu z zakonom o javnem naročanju in v zvezi z morebitnim obstojem zahtev po spremembi pogodbe, določenih v navedenem zakonu. V zvezi s spremembami pogodbe zakon o javnem naročanju omejuje pogodbeno svobodo strank. Vendar to ne spremeni načela civilnega prava, da sprememba pogodbe temelji na domnevi, da je bilo izraženo soglasje volj pogodbenih strank. To skupaj z obveznostjo sodelovanja prav tako pomeni izmenjavo informacij med strankama. Zato je argument, da ponudnik nima nobene možnosti oceniti, ali je sprememba pogodbe v skladu z zahtevami zakona o javnem naročanju, napačen. Po njegovem mnenju sta ugotovitev, da je ponudnik storil kršitev, in naložitev globe zakoniti.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 13 Evropska unija ureja javno naročanje z namenom zagotoviti delovanje enotnega notranjega trga. Glavni zakonodajni instrumenti Unije na področju javnega naročanja so Pogodba DEU in določbe direktiv o javnem naročanju, ki prepovedujejo diskriminacijo, določbe direktiv, ki zagotavljajo preglednost postopkov javnega naročanja, in določbe direktiv o javnem naročanju, katerih namen je odpraviti določene ovire pri dostopu do trga.
- 14 Subjekti, za katere velja javno naročanje, morajo svoje nakupe določenega blaga in v določeni vrednosti opraviti v skladu s predpisi o javnem naročanju z namenom razumne in učinkovite porabe javnih sredstev, omogočiti javni nadzor nad njimi in zagotavljati konkurenčnost. Zahteva po javnem naročanju in obveznost izvedbe postopka javnega naročanja veljata za naročnika. Glede na potrebe javnega naročila naročnik odloči, ali bo razpisal postopek javnega naročanja, lahko pa meni, da to ni treba. Javna naročila naročnikov morajo biti dokumentirana in nadzorovana.
- 15 Odgovornost gospodarskega subjekta, ki je kandidat v postopku javnega naročanja, je v glavnem določena v zakonodaji o javnem naročanju, ki zagotavlja spoštovanje konkurence, sankcije za kršitve, ki jih stori, pa se določene v upoštevni zakonodaji.
- 16 Postopek oddaje javnega naročila se konča z oddajo naročila. Od nastanka obveznosti sklenitve pogodbe o izvedbi javnega naročila in do takrat, ko se ta

sklene in podpiše, ima ravnanje pogodbenih strank, za katero velja zakonodaja na področju javnega naročanja, nujno vzajemne učinke. Če se pogodba ne sklene iz razloga, do katerega je prišlo po odločbi, s katero se je končal postopek, ali če se kršijo določbe o roku, med katerim je pogodba odložena, ali če se pogodba sklene ob kršitvi zakonodaje na področju javnega naročanja, posledice vplivajo tako na naročnika kot tudi na ponudnika. V zvezi s sklenitvijo pogodbe o izvedbi javnega naročila določbe člena 137(1), od (a) do (c), zakona o javnem naročanju ter v zvezi s spremembo pogodbe določbe člena 141 tega zakona na podlagi istih načel in z namenom ohranitve čim večje konkurenčnosti določajo hude sankcije za nezakonita dejanja, ki izhajajo iz pravnega razmerja med strankama, ki pri sklepanju pogodbe presega področje, urejeno s civilnim pravom.

- 17 Člen 141 zakona o javnem naročanju vsebuje tako kot člen 72 Direktive 2014/24 določbe, ki dopuščajo spremembo pogodbe v primeru, če pride do sprememb med veljavnostjo pogodbe. Prav tako, če zahteve, določene v navedeni zakonodaji, niso podane, obstaja obveznost izvedbe novega postopka javnega naročanja. Iz tega bi se ne glede na to, da lahko do spremembe pogodbe o izvedbi javnega naročila pride samo s soglasjem volj strank, sklepalo, da je lahko naslovnik kršene določbe na področju javnega naročanja samo naročnik, ki spada na področje osebne veljavnosti zakonodaje.
- 18 Vendar če arbitražna komisija ugotovi kršitev, lahko v skladu s členom 165(3)(d) zakona o javnem naročanju v svoji odločbi naloži globo subjektu ali osebi, ki je kršilec, in osebi ali subjektu, ki je v pravnem razmerju z osebo ali subjektom, ki je odgovoren za kršitev, in ki je prav tako odgovoren za kršitev. Zakonodaja na področju revizije na tej točki ne določa, kateri sodelujoči v postopku javnega naročanja se lahko kaznujejo. Logični sklep, ki iz tega sledi, je, da je mogoče tiste, ki kršijo določene materialne določbe, in tiste, ki storijo prepovedana dejanja, kaznovati na enak način. Vendar je v okviru, urejenem z zakonodajo o javnem naročanju, mogoče, da je vprašanje, katero osebo ali pravno osebo je treba šteti za kršilca, določeno z okoliščino, koga je treba šteti za naslovnika kršene določbe. Vendar ob upoštevanju namena globe, in sicer prisiliti subjekte, ki spadajo na področje osebne veljavnosti zakonodaje o javnem naročanju, k zakonitemu ravnanju, je mogoče tako alternativno sankcijo razlagati v škodo tistega, ki je dolžan razpisati postopek javnega naročanja, torej samo v škodo naročnika. Globa ni značilna za pogodbeno pravno razmerje, temveč izhaja izključno iz posebnih določb na področju javnega naročanja, tretja oseba, ki ni stranka pogodbe, subjekt države članice, ki je izbran za izvajanje objektivnega pravnega varstva, pa jo naloži, ker obstaja pravna obveznost, da se od zunaj poseže v pogodbeno razmerje med strankama zaradi ciljev, varovanih z zakonodajo na področju javnega naročanja, ne glede na to, ali med pogodbenima strankama obstaja spor ali ne. Narava globe je kaznovalna, zaradi česar jo je dejansko treba naložiti kršilcu.
- 19 Če kršitev povzroči ničnost pogodbe, se kršilcu na podlagi upoštevnih zakonodaj lahko naloži globa za kršitev in je mogoče ali mora biti mogoče naložiti globo kot alternativno sankcijo, če – ko ni mogoče vzpostaviti prvotnega stanja – sodišče razglasi veljavnost pogodbe, sklenjene na podlagi postopka javnega naročanja.

- 20 Nekateri tipični primeri kažejo na prakso madžarskih sodišč v zvezi z globo za kršitve, ki povzročijo ničnost pogodbe: v eni od njegovih sodb je Fővárosi Ítéltábla (višje sodišče v Budimpešti) poleg tega, da je ugotovilo neveljavnost pogodbe, ki je bila sklenjena nezakonito brez postopka javnega naročanja, in jo razglasilo za veljavno retroaktivno od datuma njene sklenitve, je naročnika oprostilo plačila globe s sklicevanjem na sodbo von Colson (14/83, ECLI:EU:C:1984:153) in sodbo RWE Vertrieb (C-92/11, ECLI:EU:C:2013:180, točka 58) na podlagi Direktive o revizijah. Glede na posebne značilnosti sklenitve pogodbe ni štel za upravičeno, da bi se naložila alternativna sankcija, glede na to, da je arbitražna komisija že naložila globo iz istega razloga (*ne bis in idem*). V drugi od svojih sodb je Fővárosi Ítéltábla (višje sodišče v Budimpešti) spremenilo sodbo prve stopnje, s katero je bilo razglašeno, da je pogodba zaradi nezakonite opustitve izvedbe postopka javnega naročanja nezakonita, da pogodbe o delu veljajo, dokler se ne sprejme odločba, in strankama naložila plačilo globe, za katero sta bili solidarno odgovorni, ter odpravilo globo, naloženo gospodarskemu subjektu, ki je bil pogodbeni stranka. Kot utemeljitev je navedlo, da je obveznost razpisati postopek javnega naročanja na naročniku in je torej neveljavnost javnega naročila posledica opustitve naročnika. Sodišče prve stopnje ni imelo na voljo nobenega podatka, na podlagi katerega bi moralo sklepati o slabi veri gospodarskega subjekta, torej zaradi katerega bi moralo ugotoviti, da je ta vedel ali bi moral vedeti, da so pogodbe povzročile kršitev zakona o javnem naročanju. Fővárosi Törvényszék (sodišče v Budimpešti) se je oprlo na argumente, podobne tistim, s katerimi je Fővárosi Ítéltábla (višje sodišče v Budimpešti) utemeljilo to zadnjo sodbo, pri čemer je menilo, da ni pravne podlage, da se gospodarskemu subjektu naloži plačilo globe niti da se pogodbenima strankama naloži solidarna odgovornost.
- 21 Za spremembo pogodbe je v skladu s členom 240(1) prejšnjega civilnega zakonika – enako kot v veljavni zakonodaji – potreben izraz skupne volje pogodbenih strank, ponudnik pa je nujno naslovnik določb zakona o javnem naročanju, ki se nanašajo na spremembo pogodbe. Vendar to ne pomeni oziroma ne pomeni nujno, da je treba na podlagi določb civilnega prava pravno odgovornost ponudnika za spremembo pogodbe na področju javnega naročanja izenačiti z odgovornostjo naročnika. V postopku, v katerem je arbitražna komisija pooblaščenca, da preuči zakonitost spremembe pogodbe o izvedbi javnega naročila, ni mogoče oceniti pogodbenopravnih vidikov (na primer nepravilno izpolnitev), temveč se mora presoja nanašati na pravne vidike javnega naročanja, ki so urejeni enako v pravu Unije in v nacionalnem pravu (na primer, predvidljivost, potrebna skrbnost in nastanek novih potreb). Če se pravna odgovornost na področju javnega naročanja naloži obema pogodbenima strankama, je treba zagotoviti, da imata možnost razjasniti svoj prispevek k nastanku kršitve. Na podlagi pogodbene zakonodaje (izraz skupne volje) ni mogoče uvesti pravne domneve na področju javnega naročanja, ki bi pogodbenima strankama odvzela to možnost (sodbi Michaniki, C-213/07, ECLI:EU:C:2008:731, in Fabricom, C-21/03 in C-34/03, ECLI:EU:C:2005:127).

- 22 Predložitveno sodišče meni, da ni jasno, kakšne omejitve pristojnosti držav članic na področju pravnih sredstev je mogoče določiti na podlagi področja osebne veljavnosti, predvidene z upoštevno zakonodajo Unije, ne da bi to pripeljalo do tega, da se ne bi več zagotavljala pravica do učinkovitega, sorazmernega in odvratilnega pravnega sredstva. Ker nacionalno sodišče nima nobene jasne usmeritve sodišč Unije v zvezi z vprašanji, ki se postavljajo v tem postopku, je Fővárosi Törvényszék (sodišče v Budimpešti) odločilo, da o tem vpraša Sodišče Evropske unije.

DELOVNI DOKUMENT